

Regional överenskommelse om integration och etablering i Uppsala län 2019-2021

Arbetsförmedlingen	Enköpings kommun
Försäkringskassan	Heby kommun
Länsstyrelsen Uppsala län	Håbo kommun
Migrationsverket	Knivsta kommun
Region Uppsala	Tierps kommun
Sveriges lantbruksuniversitet	Uppsala kommun
Uppsala Universitet	Älvkarleby kommun
	Östhammars kommun

Avsiktsförklaring

En mångkulturell sammansättning i ett samhälle är en stor tillgång och Uppsala läns Regionala utvecklingsstrategi, RUS, utgår från att vårt län ska vara ”En region för alla”. Den inflyttning som pågår till vårt län är en möjlighet och en förutsättning för att trygga morgondagens kompetensförsörjning och välfärd.

Mottagandet av nyanlända och asylsökande innebär också utmaningar där flera aktörer behöver hjälpas åt. Det handlar om utmaningar som kräver att statliga, kommunala och privata aktörer drar åt samma håll och samverkar. En grundförutsättning för ett bra mottagande är en helhetssyn med en fungerande samverkan och en samordning av samhällets insatser och resurser. Det krävs ett stabilt och flexibelt system som tillvaratar och utgår från den enskilda individens resurser och kompetenser. Det handlar också om insatser av det civila samhället och de frivilliga organisationerna, som har en mycket viktig roll att spela i etableringsarbetet och i välkommandet av nyanlända till vårt län.

En förutsättning för en god integration och etablering är också inkludering och delaktighet. Ett inkluderande samhälle kännetecknas av sociala relationer och tillit mellan människor. Relationerna formas i bostadsområden, på skolor och arbetsplatser, i föreningslivet, på öppna förskolor, på biblioteken och i alla sammanhang där individer möts. Det är viktigt att mötesplatserna och myndigheterna i vårt län upplevs som tillgängliga, jämställda och inkluderande för att säkerställa invånarnas möjlighet till delaktighet och inflytande.

Mottagandet av asylsökande och nyanlända i Uppsala län ska i alla delar ske med beaktande av jämställdhet och med ett barnperspektiv. Barns och ungas behov av ett tryggt boende, utbildning och insatser för att främja hälsan behöver särskilt uppmärksammas. Genom kunskaps- och erfarenhetsutbyte kan vi främja respekten för mänskliga rättigheter och demokrati och påverka attityder för att skapa ett öppet och föredomsfritt samhälle.

Med nedanstående principer som utgångspunkt är vi i Uppsala län beredda att ta ett gemensamt ansvar för mottagandet av nyanlända och asylsökande flickor och pojkar, kvinnor och män och ickebinära.

Definition/avgränsning

Med nyanlända avses i denna överenskommelse personer som är mottagna i en kommun och har beviljats uppehållstillstånd för bosättning på grund av flyktingskäl eller andra skyddsskäl. Även anhöriga till dessa personer anses vara nyanlända. En person är nyanländ under tiden som hon eller han omfattas av lagen om etableringsinsatser, det vill säga två till tre år.

Vår samverkan bygger på följande principer:

- Ett gemensamt ansvarstagande och en helhetssyn på individens förutsättningar, behov och möjligheter med fokus på vad som gynnar individens integration snarare än vad som är enklast för de samverkande parterna.
- I alla våra gemensamma insatser strävar vi efter att säkerställa inkludering och delaktighet på lika villkor oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

- Ett särskilt fokus på personer som står långt ifrån arbetsmarknaden samt jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar och ickebinära.
- Ett strukturerat och kontinuerligt arbete för att förebygga och motverka rasism, främlingsfientlighet och intolerans i det offentliga rummet, på arbetsplatser och i skolor.
- Ett aktivt samarbete och samordning mellan myndigheter och med näringsliv, föreningsliv och idéburna organisationer för att ge förutsättningar att arbeta långsiktigt med målgruppen och skapa gemensamma arenor för erfarenhetsutbyte och kunskapshöjande insatser.
- Att inkludera målgruppens röst i processer som gäller dem själva och bjuda in underrepresenterade grupper i föreningsliv och kulturaktiviteter.
- En tydlig koppling mellan samverkanslösningar och beslut på regional och lokal nivå.

Vår samverkan kommer att prioriteras inom tre områden:

Bosättning och mottagande

Arbete och utbildning

Hälsa

Bosättning och mottagande

Att få en bostad och att kunna skapa sig ett hem i en långsiktig och trygg boendelösning är ett första avgörande steg på vägen in i samhället och grundläggande för att skapa en trygg start i livet för alla barn. Bristen på bostäder, höga bostadskostnader och nyanlända familjer i kortsiktiga boendelösningar och trångboddhet är ett växande problem i flera av länets kommuner.

Den målgrupp nyanlända som kommunerna tar emot för bosättning har delvis förändrats. Enligt Migrationsverkets senaste prognos förväntas en större andel än tidigare utgöras av kvotflyktingar och en stor del av dem har så omfattande funktionsnedsättningar att de kan vara i behov av någon form av anpassning av bostaden. Det finns en obalans vad gäller bostadsbehov och tillgång på bostäder.

Tillgången på bostäder för nyanlända är till stor del beroende av möjligheterna att skapa rimliga planeringsförutsättningar för kommunerna i deras mottagande. Detta förutsätter ett tidigt integrationsperspektiv och att myndigheterna i samverkan kan skapa fungerande flöden från anläggningsboenden till en långsiktig bostadslösning.

Att orientera sig rätt bland myndigheter kan vara svårt för vem som helst. För den som kommer från ett annat land, talar ett annat språk och inte är så insatt i hur det fungerar i Sverige blir det ännu svårare att orientera sig bland regler och myndigheter. Ett samordnat mottagande från relevanta myndigheter kan både snabba på processen för den enskilde och innebära kostnadsbesparingar för myndigheterna.

En annan stor utmaning är möjligheten till omställning utifrån plötsliga förändringar i mottagandet. Lagar som reglerar integrationsområdet ändras i snabb takt och nya regeringsuppdrag kan innebära att nya arbetstillfällen, utbildningsplatser, vårdplatser eller bostadslösningar behöver ordnas på kort tid. Regeländringarna kan även leda till en snabb omställning från ett stort till ett litet mottagande, vilket kan innebära svårigheter för mindre aktörer att få ett tillräckligt underlag för att upprätthålla en verksamhet och behålla sin personal. Även nya flyktinggrupper kan innebära att verksamheterna behöver bedrivas på ett annat sätt än tidigare.

Vi vill samverka kring:

Att skapa långsiktiga lösningar i boendefrågor

Vi behöver stärka kunskapen och erfarenhetsutbytet när det gäller bostadsbehovet för särskilda målgrupper som barnfamiljer eller nyanlända med särskilda behov. Vi behöver skapa bättre planeringsförutsättningar för kommunerna för att möjliggöra långsiktiga lösningar.

Ett gemensamt mottagande med flexibla lösningar

Vi behöver hitta gemensamma lösningar för ett tidigt, gemensamt och kvalitativt mottagande för att möjliggöra en förbättrad integration och en snabbare etablering. Vi behöver skapa flexibla lösningar som kan underlätta vid plötsliga omställningar i mottagandet.

Arbete och utbildning

I RUS anges att ”Långsiktiga lösningar för att öka inkluderingen är ett skolsystem som ger kunskap, utjämnar skillnader och ger alla en bra start i livet, tillgång till bostad samt en fungerande arbetsmarknad.” En stor och viktig gemensam utmaning är att öka möjligheterna för nyanlända kvinnor och män att få ett arbete och därmed en egen försörjning.

Vi behöver säkerställa bättre utbildningsmöjligheter, bättre matchning mot arbetsmarknaden och en likvärdig utbildningskvalitet för alla flickor och pojkar i skolan oavsett språklig och kulturell bakgrund.

Ett arbete är en av de viktigaste förutsättningarna för ökad inkludering och delaktighet. Ett arbete ger arbetskamrater, gemenskap, språkkunskaper och en känsla av att vara behövd och att kunna bidra. Ett arbete ger självkänsla och självständighet genom egen inkomst som kommer hela familjen till del. Därför ska vi skapa bästa möjliga förutsättningar för att nyanlända kvinnor och män ska komma in, och vara kvar, på arbetsmarknaden.

Genom ett aktivt stöd för att förbättra nyanlända kvinnors och mäns möjligheter till självförsörjning och genom att ta tillvara på nyanländas kompetenser

ökar också länets möjligheter att möta framtidens utmaningar. Vi behöver den mångfald av erfarenhet, kunskap och kompetenser som finns tillgänglig, inte minst för att klara framtida generationsskiften och kompetensförsörjningsbehov på arbetsmarknaden.

Tillgång på arbetskraft med rätt kompetenser och att matchningen på arbetsmarknaden fungerar är av stor betydelse för att främja tillväxt och goda förutsättningar för företagande.

Viktiga gemensamma utmaningar är att trygga kompetensförsörjningen genom att skapa förutsättningar för att alla ska få en utbildningsgrund att stå på, att erbjuda insatser för personer med särskilt behov av stöd för att komma i arbete, att aktivt arbeta med strukturella hinder som påverkar kvinnors möjligheter att komma ut i arbete och att matcha kompetens mot arbetsmarknaden. Genom en utvecklad och väl organiserad samverkan kan gemensamma resurser användas mer effektivt och ge en ökad samhällsnytta.

Vi vill samverka kring:

Att korta vägen till anställning, företagande och arbetsmarknad

Vi behöver synliggöra, validera och ta tillvara nyanländas kompetens och öka möjligheterna till arbete, företagande och studier. Vi behöver också åstadkomma en effektivare matchning och snabbare kontakt med arbetsgivare. Särskilda satsningar behöver göras för invånare som står långt ifrån arbetsmarknaden, samt för att öka utrikes födda kvinnors deltagande på arbetsmarknaden.

Att alla ska få förutsättningar för utbildning

Vi behöver arbeta för att nyanlända barn och unga ska uppnå godkända skolresultat och att andelen nyanlända med fullföljd gymnasieutbildning som lägsta utbildningsnivå ska öka. Vi behöver skapa bättre förutsättningar för att få fler nyanlända som har behov av utbildning att övergå till reguljära studier, samt att vuxenutbildningen anpassas till målgruppens behov så att det erbjuds ett kursutbud som möjliggör utbildningsplikten. Vägledningen till nyanlända med akademiska meriter behöver utökas så att den omfattar hela länet.

Hälsa

En god och jämlik hälsa för alla i länet är en prioriterad fråga. Skillnader i hälsa mellan olika grupper i samhället behöver uppmärksammas, kartläggas och analyseras för att orsakerna ska kunna angripas på ett resurseffektivt sätt. Alla samhällsaktörer är viktiga och nödvändiga för att minska skillnader i hälsa.

Vi behöver även gemensamt arbeta för att tidigt identifiera hälsorelaterade hinder för att kunna delta i utbildnings- och etableringslösningar eller andra samhällsaktiviteter. Bland gruppen asylsökande och nyanlända barn och unga framstår fortfarande den psykiska ohälsan som ett stort problem.

En annan viktig gemensam utmaning är informationsspridningen om vilken vård och vilka hälsofrämjande insatser som finns att tillgå i länet och föräldrastödsinsatser riktade till nyanlända föräldrar. Personal inom olika verksamheter som möter målgruppen nyanlända och asylsökande behöver också få kunskapshöjande insatser om migration, hälsa och gruppens specifika behov.

Vi vill samverka kring:

Tidiga och hälsofrämjande insatser

Vi behöver samverka kring hälsofrämjande och förebyggande insatser för att främja friskfaktorer. Gemensamma insatser för att motverka psykisk ohälsa hos nyanlända flickor och pojkar, kvinnor och män samt ickebinära. Vi behöver skapa gemensamma insatser för att tidigt uppmärksamma hälsorelaterade hinder för etablering, integration och delaktighet i samhällsliv.

Kunskaps- och informationsspridning

En ökad regional samverkan kring informationskanaler och -spridning, såväl mellan målgruppen och vården som mellan olika vårdaktörer internt. Detta gäller både information om hur vårdkedjan fungerar och information om de nyanländas hälsa. Vi behöver även se till att nyanlända och asylsökande får information om de föräldraskapsstödsinsatser som finns i länet och om andra aktörer man kan vända sig till för råd och stöd.

Modell för styrning och förvaltning av överenskommelsen

Rådet för social hållbarhet

Beslutande nivå

Rådet för social hållbarhet leds av landshövdingen i Uppsala län. Det är länets högsta strategiska forum inom social hållbarhet och består av alla kommunchefer i länet samt chefer på regional nivå från länsstyrelsen, Region Uppsala, Migrationsverket, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Polisen, Åklagarmyndigheten, Kriminalvården, Nationellt centrum för kvinnofrid samt länets två universitet. Rådet för social hållbarhet är det organ som formellt beslutar om överenskommelsen.

Samordningsgruppen

Styrande nivå

Samordningsgruppen består av representanter från några av länets kommuner samt representanter från Region Uppsala, Länsstyrelsen i Uppsala län och ett antal andra statliga myndigheter som finns representerade i Rådet. Under tiden överenskommelsen pågår har Samordningsgruppen i uppdrag att styra och prioritera inom överenskommelsens övergripande mål.

Regionala nätverk

Operativ nivå

Regionala nätverk får i uppdrag att förvalta handlingsplanerna för hur aktörerna gemensamt ska arbeta för att uppnå målen. En viktig del i uppdraget blir att tydliggöra hur de regionala aktiviteterna förhåller sig till aktiviteterna i de lokala överenskommelserna. Nätverken kan bilda temporära arbetsgrupper för genomförande.

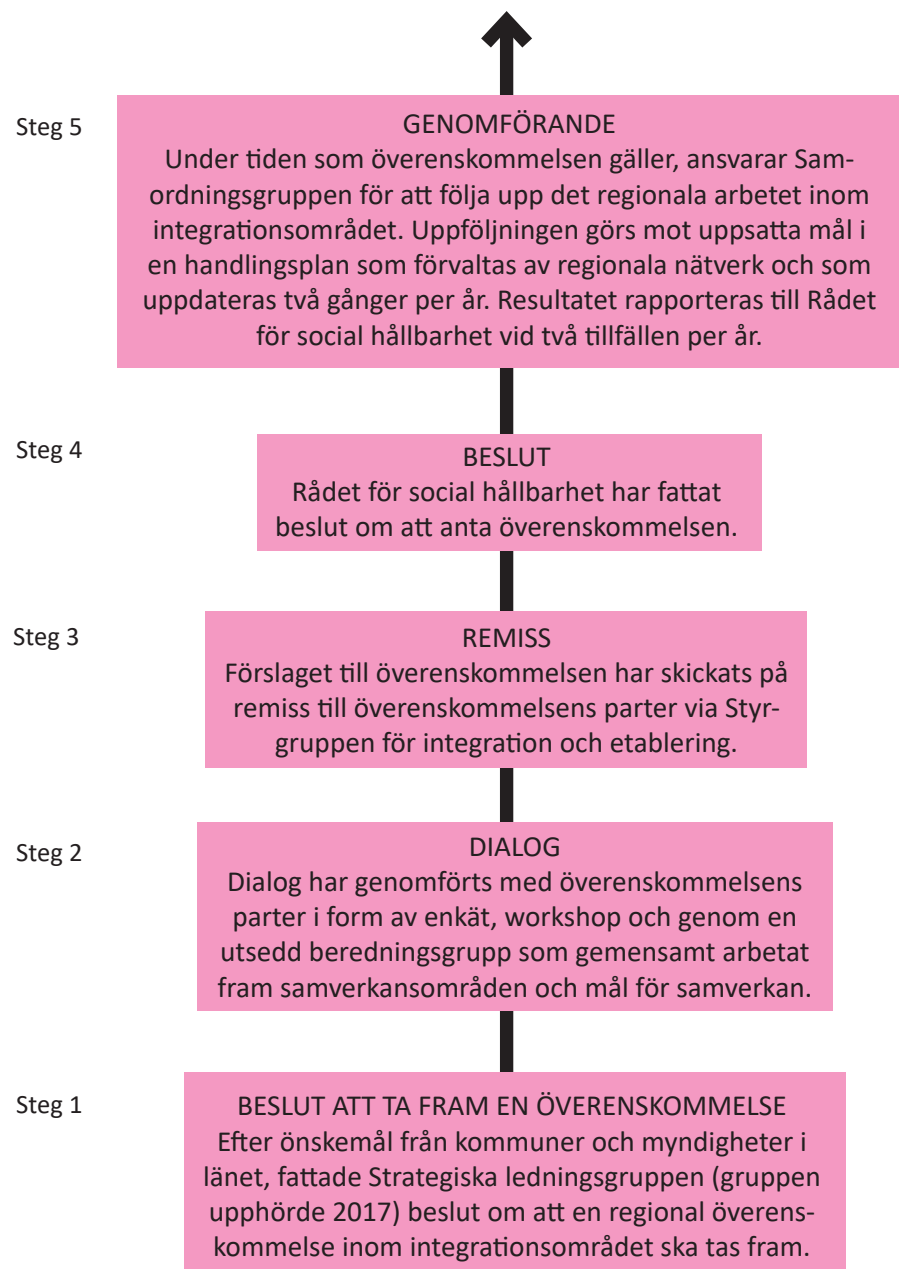
Rådet för social hållbarhet: Prioriterade samverkansområden för perioden 2019-2021

Rådet för social hållbarhet har fattat beslut om att de parter som ingår i Rådet ska prioritera samverkan inom två områden under perioden 2019-2021:

Mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat förtryck, prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

Hälsa, trygghet och goda livsvillkor i socioekonomiskt utsatta områden.

Processen för att ta fram överenskommelsen

Undertecknande parter

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Postadress: 751 86 Uppsala
Gatuadress: Bäverns gränd 17
Tel 010-223 30 00
uppsala@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/uppsala